ROK XII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 11

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 CZERWCA 1937 ROKU

POSIEDZENIE SEKCJI EKSPORTOWEJ

Posiedzenie Sekcji Eksportowej Związku odbyło się w dniu 20 maja rb. przy udziale przedstawicieli czterdziestu przedsiębiorstw. Posiedzenie zagaił Przewodniczący Sekcji p. inż. F. Wiślicki, przewodnictwo objął następnie Dyr. W. Bereszko. Na porządku obrad figurowało sprawozdanie z położenia wywozu chemicznego w pierwszym kwartale rb. i sprawozdanie z działalności Związku w zakresie pomocy dla wywozu oraz referat przedstawicieli S. A. „Kompania Handlu Zamorskiego" o handlu produktami chemicznymi na rynkach zamorskich.

Z przytoczonych w sprawozdaniu cyfr wynika, że wywóz produktów chemicznych z Polski w okresie styczeń — marzec roku 1937 wykazał wydatne ożywienie w porównaniu z tym samym okresem roku ubiegłego, a nawet przekroczył wyniki pierwszego kwartału roku 1935.

Wartość produktów chemicznych wywiezionych w pierwszych trzech miesiącach wyniosła 14.413 tys. zł., w porównaniu zatem z 10.694 tys. zł. w roku 1936 — wzrost sięga blisko 35%. Bliższa analiza wywozu wskazuje, że poza nielicznymi wyjątkami wzrost wartości wywozu przypisać należy zwiększeniu ilości wywiezionego towaru, w znikomej tylko mierze na powiększeniu wartości zaważył wzrost cen eksportowych.

Sprawozdanie z działalności Związku uwypukliło, że Związek nadal pomagał przedsiębiorstwom w zakresie spraw traktatowych, spraw finansowania eksportu oraz w sprawach handlowo-organizacyjnych, przy czym w ostatnim okresie w szczególności kładziony był nacisk na pomoc przy wiązanych transakcjach kompensacyjnych.

Referat o handlu zamorskim chemikaliami wygłosił Dr. Kurt Spiegel. Referent podkreślił, że wartość obrotów produktami chemicznymi silnie spadła w okresie kryzysu, a udział Europy w tych obrotach cofnął się znacznie i dzisiaj wynosi tylko 45% obrotów światowych.

Jedną z charakterystycznych przyczyn tego zjawiska jest tendencja przedsiębiorstw europejskich do otwierania fabryk w krajach zamorskich; np. Niemcy wywiozły kompletne urządzenia do fabrykacji sody, zadając tem dotkliwe straty wywozowi angielskiemu; odwrotnie W. Brytania zainstalowała na wyspie Trinidad fabrykę barwników, zagrażając silnie eksportowi niemieckiemu tych produktów do Ameryki Centralnej.

Tym nie mniej wysiłki w kierunku utrzymania rynków i ewentualnego zdobycia nowych nie ustają, zwłaszcza koncern Niemiecki „I. G. Farbenindustrie" przy wydatnej pomocy polityczno handlowej państwa, w postaci „Verrechnungsmark" rozwija ożywioną działalność.

Główny wysiłek eksporterów skierowany jest na Amerykę południową i centralną, które jako importerzy chemikalij zajmują pierwsze po Europie miejsca, zakupując odpowiednio 20 i 10% importu światowego.

Polski handel zamorski chemikaliami zaczął się rozwijać dopiero w ostatnich latach i napotyka na liczne trudności. Początkowo zwalczane były nawet tendencje eksportowe do krajów zamorskich i wysuwana była teza, że jedynie usprawiedliwionym jest wywóz do sąsiednich krajów europejskich i, że na ten eksport należałoby położyć nacisk i skoncentrować wszystkie wysiłki. Uważano bowiem, że rynki zamorskie nie posiadają dla Polski poważniejszego znaczenia i że wywóz, połączony z wielkimi kosztami i ofiarami, nie przyniesie oczekiwanych rezultatów.

Bezpośredni sąsiedzi są niewątpliwie zawsze najlepszymi odbiorcami każdego kraju eksportującego. Analiza jednak rynków najbliższych sąsiadów Polski wykazuje, że o znaczniejszym eksporcie polskich chemikalii na zachód i wschód nie ma mowy.

Zapotrzebowanie krajów, leżących na północ, a zwłaszcza na południe od Polski jest stosunkowo niewielkie i nie rokuje wzrostu wywozu na przyszłość. Tym bardziej, że na rynkach tych spotyka się w zakresie chemikalii bardzo silną konkurencję, przedewszystkiem Niemiec i moment zadrażnienia i walki, połączonej ze stratami bynajmniej nie jest usunięty. Analizując natomiast sytuację krajów zamorskich musimy stwierdzić postępujący rozwój całego szeregu nowych gałęzi przemysłu będących odbiorcami najróżnorodniejszych produktów chemicznych. Wzrost zapotrzebowania chemikalij w tych krajach czynią walkę o zdobycie rynku stosunkowo łatwiejszą i eliminują lub bądź też znacznie osłabiają momenty zadrażnienia. Jeżeli się jeszcze weźmie pod uwagę, że Polska sprowadza z krajów zamorskich surowców i artykułów kolonialnych za sumę około 160 milionów zł. rocznie — tym bardziej wysuwa się konieczność jaknajwiększych wysiłków eksportowania na te

rynki produktów polskich, w których artykuły chemiczne, jako szczególnie się nadające, mogą odegrać poważną rolę.

W zakresie polskiego eksportu zamorskiego produktów chemicznych, obok bezpośredniego wywozu przez wytwórców, rolę głównego eksportera zaczyna odgrywać Kompania.

Kompania umieściła w roku 1935 5% polskiego eksportu chemicznego do krajów zamorskich — w I-ym kwartale bieżącego roku cyfra ta wynosi już prawie 60%, przy tym należy jednak uwzględnić, że w I-ym kwartale tego roku, dostarczono znacznie więcej towaru jak w I-ym kwartale 1935 r.

W r. 1936 wywiozła Kompania chemikalii za 990.000.— zł. do krajów zamorskich, czyli 5 razy więcej niż w 1035 r. Eksport miał bardzo szerokie podstawy, kierował się bowiem do 20 różnych krajów. a. m. w 60% do Ameryki Południowej, w 20% do Azji, w 10% do Ameryki Centralnej, a w 5% do Afryki. Eksport obejmował następujące artykuły: 47% karbidu, 38% bieli cynkowej, 15% parafiny, węglanu amonu i 9 innych artykułów. Ogólny eksport polskich chemikalij, bez sztucznych nawozów, wynosił w w 1935 r. do krajów zamorskich około 3 milionów złotych i spadł w 1936 r. o około 17%. Wzrósł on tylko w karbidzie, bieli cynkowej i węglanie amonu, a więc w tych artykułach, z których K. H. Z. w ostatnim roku wywiozła o 825.000.— zł. więcej jak w 1935 r., bez działalności Kompanii zatym eksport zamorski Polski byłby w tym okresie czasu spadł w chemikaliach o dalszych 45%. Udowadnia to jasno, że Kompania nie przejmuje dotychczasowych, już istniejących eksportów, lecz stwarza poza nimi nowe, dodatkowe. Rozwój tego eksportu zamorskiego postępuje z miesiąca na miesiąc. W I-ym półroczu 1937 sprzedała K. H. Z. chemikalii już za 1,4 miliony zł. do krajów zamorskich, z tego: 45% do Azji, 37% do Południowej Ameryki, 12% do Centralnej Ameryki, resztę zaś do Stanów Zjednoczonych A. P. i Afryki.

Wywody p. Spiegla uzupełnił dyrektor Kompanii p. Lambert, precyzując, że istnieją trzy zasadnicze metody sprzedaży zamorskiej produktów chemicznych tj. sprzedaż przez kartele międzynarodowe, przez własne organizacje sprzedaży oraz za pośrednictwem domów handlowych. Zważywszy, że z pierwszego sposobu przemysł chemiczny polski czyni użytek w zakresie wywozu produktów masowych zwłaszcza nawozów, że drugi sposób nie jest możliwy do zastosowania ze względu na nieznaczne rozmiary obrotu — pozostaje szersze wykorzystanie pośrednictwa domów towarowych. Oczywiście bardziej pożądane jest korzystanie z usług domów polskich niż zagranicznych.

W obszernej dyskusji, która wywiązała się nad sprawozdaniami i referatami zabierali głos niemal wszyscy obecni, przy czym podkreślić należy wystąpienie dyr. Brzezowskiego w sprawie konieczności uelastycznienia polityki kolei w zakresie taryf eksportowych.

KONFERENCJA W SPRAWIE OCHRONY CELNEJ

W dniu 20 maja odbyła się w Ministerstwie Przemysłu i Handlu konferencja poświęcona sprawie ułatwienia warunków produkcji przez ułatwienia w zakresie celnym. Konferencję zagaił p. Wiceminister Rose, następnie przewodniczył Dyrektor Instytutu Badania Koniunktur i Cen Prof. Lipiński. Zarówno p. Minister Rose jak i Przewodniczący z naciskiem podkreślili, że konferencja nie ma na celu wywołania szerszej akcji w kierunku rewizji ochrony celnej, lecz jedynie uchwycenie takich sytuacyj w których cło, zbędne dla ochrony produkcji krajowej, (całkowicie wyprzedanej lub jeszcze nieuruchomionej) stanowi poważną przeszkodę w kalkulacji przemysłu przetwórczego, zmuszonego cło od surowca lub półfabrykatu opłacać.

Ze strony zgromadzonych przedstawicieli organizacji branżowych położony został szczególny nacisk na konieczność jasnego wytłumaczenia, że akcja nie ma na celu propagandy obniżenia ceł, która daje szkodliwe skutki, naruszając pewność stosunków gospodarczych.

W rezultacie tej akcji Związek przystąpił w ścisłym porozumieniu z przewodniczącymi grup do rozpatrzenia taryfy celnej, pod kątem zbędnych obciążeń.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Podpisany został układ kontyngentowy z *Włochami* na trzy kwartały r. b. Zainteresowane przedsiębiorstwa poinformowane zostały o treści postanowień układu.

Podpisany został układ kontyngentowy z *Grecją* na drugi kwartał rb., z mocą wsteczną od 1 kwietnia. Zainteresowane przedsiębiorstwa poinformowane zostały o treści układu.

Związek złożył Radzie Traktatowej postulaty eksportowe w związku z przewidywanymi rokowaniami z krajami *Ameryki Południowej.*

Firma Peterson & Hauchmann w Rotterdamie (Boompjes 23), która jest przedsiębiorstwem spedycyjnym, wyspecjalizowanym w spedycji produktów chemicznych, ofiarowuje swoje usługi przedsiębiorstwom polskim.

P. inż. Oswald Binck (9 rue Terlinck Antwerpia) poszukuje zastępstwa polskich firm chemicznych na Belgię.

SPROSTOWANIE

W N-rze 10 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" w artykule pt. „Przemysł Chemiczny na Targach Poznańskich" wkradły się następujące nieścisłości: wśród spisu przedsiębiorstw gumowych wystawiających na Targach pominięta została „S. A. Piastów", nadto wśród eksponatów S. A. „Elektryczność" wymieniono jedynie szczotki do prądnic, pomijając węgle do suchego elementu, węgle do światła łukowego, węgle oporowe dla pieców cyjanamidowych, elektrod i różne masy elektrodowe.

KRONIKA

Na posiedzeniu Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego w dn. 13 maja r. b. zostało jednomyślnie przyjęte w poczet członków Związku Towarzystwo Przetworów Drzewnych „Jarot" w Rudniku n/Sanem.

Na tymże posiedzeniu Zarządu została powołana do życia Grupa fabryk przetwarzających drewno, do której należeć będą zrzeszone w Związku przedsiębiorstwa przerabiające chemicznie drewno liściaste lub iglaste. Grupa ma przede wszystkim za zadanie torowanie drogi do racjonalnej eksploatacji drewna i karpiny oraz dla obrony produkcji terpentyny, kalafonii itp.

W dniu 1 maja odbyło się w Warszawie otwarcie nowego lokalu firmy „Mikrochemja" (właśc. Paweł i Teodora Olszewscy).

„Mikrochemja" znana od szeregu lat jako firma pośrednicząca w dostawach chemikalii z zagranicy — w roku bieżącym uruchomiła dział produkcji szeregu artykułów chemicznych, chcąc w miarę możności przyczynić się do ograniczenia zbędnego przywozu z zagranicy chemikalii o wyższych stopniach czystości.

Życzymy firmie „Mikrochemja" pomyślnego rozwoju i sądzimy, że odbiorcy krajowi zainteresują się tą placówką i poprą zdrową inicjatywę, zdążającą do rozbudowy dotychczas zaniedbanej w Polsce gałęzi przemysłu.

Związek Gospodarczy Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskim wydaje statystykę gazowniczą za 1934/35 rok, obejmującą wszystkie gazownie w Polsce.

Statystyka zawiera 51 rodzajów szczegółowych danych liczbowych o produkcji gazu i produktów ubocznych, zużycia surowca, wielkości instalacji, długości rurociągów, ilości konsumentów itp., słowem szczegółową charakterystykę każdej gazowni.

Statystyka wydana będzie w ilości 500 egzemplarzy w formie książki o wymiarach 21 × 30 cm, zawierającej 80 stron druku i będzie rozesłana do wszystkich kierowników gazowni, zarządów miejskich, odpowiednich władz i instytucji państwowych i samorządowych.

Z polecenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu na terenie Związku Izb Przemysłowo-Handlowych zapoczątkowane zostały prace zmierzające do uproszczenia i ujednolicenia formalności eksportowych. Zagadnieniu temu poświęcono szereg konferencyj, na których przedstawiciele związków branżowych i eksporterzy zaznajamiali przedstawicieli Ministerstw i samorządu z trudnościami napotykanymi przy wykonywaniu formalności, związanych z wywozem oraz omawiali projekty uproszczenia techniki eksportowej.

Poza dezyderatami ogólnymi Związek Przemysłu Chemicznego zgłosił wnioski specjalne z dziedziny eksportu produktów chemicznych.

Do Związku zwróciła się firma Sukcesorowie Józefa Szuldberga „Huta Szklana" w Dubecznie oferując maszynę parową o mocy 300 HP, wentylową, compound z kotłem systemu „Lancarhir" o powierzchni ogrzewalnej 100 m^2, z przegrzewaczem pary i kondensatorem. Maszyna jest natychmiast do odebrania. Bliższych informacji udzielić może p. inż. Julian Szuldberg, Warszawa, Wilcza 23 m. 7, tel. 907-50.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W dzienniku Ustaw Nr. 37 z dn. 20 maja r. b. ogłoszone zostało pod poz. 283 Rozp. Ministra Skarbu z dn. 4 maja 1937 o obrocie solą.

Rozporządzenie to wprowadza zmianę dotychczas obowiązujących przepisów. Rozporządzenie przewiduje szczegółowe przepisy zakupu i przerobu soli przemysłowej, w szczególności zaś stanowi, że sól przemysłowa może być wprowadzana do obrotu we wszelkich postaciach w zależności od celu, do którego ma być użyta zarówno w stanie nieskażonym, jak i w stanie skażonym. Kupno skażonej szarej soli przemysłowej nie wymaga oddzielnego zezwolenia natomiast na zakup soli przemysłowej bądź to skażonej szczególnymi środkami skażającymi, bądź niekażonej — należy uzyskiwać zezwolenie Izby Skarbowej.

W „Dzienniku Ustaw" Nr 39 z dnia 29 maja rb. pod poz. 313 ukazał się tekst jednolity Rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 27.X. 1933 o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych między pracodawcami i pracownikami w przemyśle i handlu.

W „Dzienniku Urzędowym" Ministerstwa Skarbu Nr 13 z dnia 18 maja rb. ukazały się następujące Okólniki Departamentu Ceł Ministerstwa Skarbu:

L. D. IV 7312/3/37 w sprawie przywozu towarów pochodzących z kolonij i krajów mandatowych a przywożonych za pośrednictwem metropolji.

L. D. IV 9807/2/37 w sprawie uzupełnienia wykazu przetworów zawierających substancje odurzające.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ FIRMY EDWARD GRONIOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

	Cena w zł. za 1 kg.
Ałun chromowy	0.82
Ałun krystaliczny	0.55
Antychlor krystaliczny	0.41
Biel cynkowa	1.—
Biel ołowiana	1.60
Boraks krystal.	0.90
Cerezyna biała II gat.	1.80
Cerezyna żółta	1.65
Chlorek magnezu	0.28
Chlorek baru	0.70
Chlorek wapna	0.40
Chlorek wapnia	0.28
Dwuchromian potasu	1.95
Dwuchromian sodu	1.65
Degras orygin. Stadlera Moelon I	1.35
Dekstryna biała	0.62
* Esencja octowa 80%	2.70
Emetyk	6.50
* Formalina 40%	1.70
Fosforan sodowy 3¹ zasadowy	0.90
Fenol krystal.	3.—
Fluorek sodu	2.—
Glukoza nieskażona	0.70
Kaolina	0.14
Kreda zwykła szlamowana	0.08
Kreda ch. cz.	0.55
Kalafonia krajowa	0.72
Kalafonia amerykańska „Hercules" N. jasna	1.40
* Kwas octowy 30% techn.	0.98
Kwas mrówkowy	2.30
Kwas mlekowy 50%	1.35
Kwas mlekowy 80%	2.40
* Kwas fosforowy chem. czysty	3.—
* Kwas fosforowy techniczny	2.40
Kremotartar	2.50
Kwas cytrynowy	4.50
* Kwas solny techn.	0.16
Kwas winowy kryst.	4.50
Litopon 30%	0.82
Minia ołowiana 99/100%	1.40
Minia żelazna	0.40
Nadboran sodowy	4.—
Nadmanganian potasu	3.95
Naftalin	0.70
Nigrozyna wodna	7.—
Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Olej rycynowy techniczny	1.90
Olej kostny	4.20
Olej turecki 50%	0.85
Olej turecki 80%	1.55
Oropon (bejca dla skór) niem.	1.40
Octan sodu	1.—
Ozokeryt czarny	2.—
Ozokeryt bielony	4.50
Parafina w taflach	1.15
Woda utleniona 30%	3.60
Siarka	0.36
Siarczan glinu	0.24
Siarczan żelaza	0.16
Sól szczawikowa	1.42
Sól glauberska kryst.	0.09
Sól gorzka	0.22
Sadze angielskie	1.30
Tłuszcz z wełny jasny	1.20
Tłuszcz z wełny ciemny	0.60

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 1 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.". Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross, Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc:
Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wyłączna sprzedaż: D/H. Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 6 00 19.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„Fr. KARPIŃSKI Spółka Akcyjna", Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Leszno 15, tel. 11.06-81,
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW" Sp. Akc., Warszawa. Złota 35, tel. 533-49

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 5.84-30.

Siarczek węgla:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.